TARİH Sınıf-10

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU ANADOLU'DA SELÇUKLU-BİZANS MÜCADELESİ

Süleyman Şah'ın İznik'te vekil olarak bıraktığı Ebu'l-Kasım, Türkiye Selçuklu Devleti'nin devamını sağlamış ve hatta Bizans'a karşı mücadele ile devletin sınırlarını Marmara kıyılarına kadar genişletmiştir.1092 yılında Melikşah'ın ölümünden sonra Kılıç Arslan ve Davut Kulan Arslan esaretten kurtularak İznik'e gelmiş ve devleti Ebu'l-Kasım'dan devralmış, İznik'te sultan ilan edilmiştir.

Tahta geçtiği dönemde I. Kılıç Arslan, bir taraftan Anadolu'daki beylikler ile bir taraftan da İznik'i baskı altına almaya çalışan Bizans ile mücadele etmiştir. I. Kılıç Arslan'ın kayınpederi Çaka Bey, zaman zaman Bizans'ı tehdit edecek kadar güçlense de I. Kılıç Arslan'ın, Çaka Bey'i bir davet sonrasında ortadan kaldırması Bizans'ı rahatlatmıştır.

Türkiye Selçukluları, 1096 yılında Haçlı tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. I. Kılıç Arslan'ın kardeşi Davut Kulan Arslan, çoğunluğunu Avrupa'nın yoksul halklarının oluşturduğu öncü Haçlı kuvvetlerini Anadolu'ya geçer geçmez bir baskınla yok etmiştir. Daha sonra gelen asıl Haçlı kuvvetleri başarılı olmuş ve İznik başta olmak üzere Urfa, Antakya, Kudüs gibi önemli şehirleri ele geçirmiştir.

Malazgirt Zaferi sonrası Anadolu'daki durumu zora giren Bizans, I. Haçlı Seferi'nin Türkiye Selçuklularını yıpratmasıyla rahatlamıştır. Bizans'ın, Haçlılara yapacağı yardımlara karşılık Haçlılar Anadolu'da ele geçireceği toprakları Bizans'a vermeyi taahhüt etmiştir. Bu sayede Bizans, başta İznik olmak üzere İzmir, Efes gibi kıyı bölgelerini ele geçirme imkânı bulmuştur.

Türkiye Selçukluları da başkenti Konya'ya taşımak zorunda kalmıştır. Haçlı Seferleri'ne karşı Türkler, Anadolu'yu savunma görevini üstlenmiştir. Türkiye Selçukluları, Anadolu'yu Türkleştirmek için Bizans ve Haçlılar ile mücadele etmiş ve ayrıca Türkistan'dan gelen Türkmen kitlelerini Anadolu'ya yerleştirerek Anadolu'da kalıcılık sağlamıştır.



ANADOLU'NUN TAPUSU: MİRYOKEFALON

II. Kılıç Arslan tahta geçtiğinde Türkiye Selçukluları bazı sıkıntılar ile karşı karşıya kalmıştır. Kardeşi Şahinşah'ın kendisine karşı taht mücadelesine girişmesi ve güneyde Musul Atabeyi Nurettin Zengi'nin Selçuklu topraklarına saldırması üzerine II. Kılıç Arslan, Bizans ile ittifak kurmak için İstanbul'a gitmiştir. Bu ittifak sayesinde kısa sürede Sakarya'dan Fırat'a kadar olan bölgede iktidarını sağlamlaştırmıştı. Selçukluların çok güçlenmesi, sınırlarını genişletmesi ve Türkmenlerin Batı Anadolu'ya kadar akınlara devam etmesi bu kez Bizans'ı tedirgin etmiştir. Bizans imparatorunun, II. Kılıç Arslan ile yaptığı ittifaka sadık kalmaması üzerine iki taraf savaşın eşiğine gelmiştir. Büyük bir ordu ile Konya'ya doğru yola çıkan Bizans kuvvetleri 17 Eylül 1176 tarihinde, bugünkü yeri hakkında farklı görüşler bulunan Miryokefalon denilen geçitte Selçuklu kuvvetleri tarafından pusuya düşürülerek yenilgiye uğratılmıştır.

Sultan Kılıç Arslan, imparatoru esir etmek yerine, Selçuklu sınırlarındaki bazı Bizans kalelerinin yıkılması şartıyla bir antlaşma yapma yoluna gitmiştir. Bizans tarihindeki en büyük yenilgilerden birisi olan Miryokefalon mağlubiyeti ile Bizans'ın Türkleri Anadolu'dan çıkarma ümitleri tamamen sona ermiştir.

Böylece Türklerin Anadolu hâkimiyeti kesinleşmiştir.

SORULAR

1-Anadolu Selçuklu Devleti kurucusu Süleyman Şah, Bizans'ta süren taht kavgalarına karışarak bundan büyük ölçüde yararlandı. İmparator Mihael'e karşı Botaniates'i destekledi ve onun tahta çıkmasını sağladı. Bu durumdan faydalanan Süleyman Şah, Güney Marmara kıyılarını, Kocaeli Yarımadası'nı, Üsküdar ve Kadıköy'ü ele geçirdi. Bu gelişmelerden rahatsız olan Bizans İmparatoru İznik'e bir ordu gönderdi.

Bu bilgilere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Türkiye Selçuklu Devleti sınırları genişlemeye başlamıştır.

B) Türkiye Selçuklu Devleti Bizans'ı himayesine almıştır.

C) Bizans Devleti'nin sınırları daralmıştır.

D) Bizans'ta yönetim değişikliği yaşanmıştır.

E) Süleyman Şah Bizans'taki iç karışıklıklardan yararlanmıştır.

Cevap:B

2- Türkiye tarihi açısından "Miryokefalon Savaşı" önemli bir dönüm noktasıdır.

Bu savaşın sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

A) Bu tarihten itibaren Anadolu'ya Türkiye denmeye başlanması

B) Anadolu'nun kesin olarak Türk yurdu olması

C) Türklerin batıya ilerleyişinin yavaşlaması

D) Bizans-Selçuklu mücadelesinin tamamen sona ermesi

E) Anadolu'da Moğol baskısının sona ermesi

Cevap:B

3- Türkiye Selçuklu Devleti'ndeki,

- Bizans ile Miryokefalon Savaşı'nın yapılması,
- III. Haçlı Seferi'ne karşı mücadele edilmesi,
- Musul Atabeyiliği ile mücadele edilmesi,
- Taht mücadelesi yaşanması.

gelişmeleri Selçuklu hükümdarlarından hangisi döneminde yaşanmıştır?

A) Süleyman Şah

B) I. Kılıç Arslan

C) II. Kılıç Arslan

D) I. Gıyaseddin Keyhüsrev

E) I. İzzeddin Keykavus

Cevap.C